

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre — — 14 K. — f.
 Hat óra — — 7 K. — f.
 Három óra — 3 K. 50 f.
 Egyes számok ára 30 fillér.

BARSA

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként — 4 fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk összekötöttesben levő hird. irodák árendgyményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ: Dr. KERSÉK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRSÁK:

FRANK ANTAL, JAROSS FERENC

A hirdetések, előfizetések s a reklámolókat a kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA R. T.

A hadigondozó.

A hadigondozó feladatát és hatáskörét a miniszteri rendelet szabja meg. Célja tiszta és világos: támogatni az arra szorultakat, ügyekben eljárni, hatóságoknál és magánosoknál közbenjárni; a hadiárvák, özvegyek, rokkantak életfenntartását megkönnyíteni. Teendője hovatovább több és több lesz s főképen a háboru után nagy és terhes teendők várnak a hadigondozó hivatalra, mert a rokkantak, az özvegyek és árvák száma napról-napra jobban szaporodik s az élet máról holnapra annyira megváltozott, hogy a visszatérők sem tudnak mindnyájan előbbi élethivatásukba beállani s így létfenntartásukat teljes új alapokra kell fektetni. A hadigondozó hivatalra hárul egy nagy és szép feladat, hogy azok számára, kiket a háboruban szerzett rokkantságuk régi életpályájukról végleg kizökkentett, új kereseti forrásokat segítsen megnyitni.

Az országos hadigondozó tanács már foglalkozott is e kérdéssel, mert már is felmerült szüksége a hadigondozottak istápolásának, hogy ezeket a polgári életbe újra bevezessék, részükre a megélhetés feltételeit megszerezzék vagy legalább is ezen feltételek megszerzését számukra megkönnyítsék és előmozdítsák. Ezért állították tel különböző helyeken a hadigondozó hivatal, amelynek érdekkörébe bevonták egy nagy vidék hadi rokkantjait, özvegyeit, árváit. Népirodákat létesítettek a népért, mely a háboruban a legtöbbet, családi boldogságát, vagyonát, véret és életét áldozta a hazáért.

A hazának kötelessége tehát most az ő bajukkal foglalkozni. És a népirodák, ha feladatuknak pontosan megfelelnek, valóban nagyszerű missziót fognak teljesíteni. E célból szükséges tehát, hogy a népet ismerjék. Annak minden viszonya, baja előttük ismeretes legyen. Mert ha a hadigondozó kezelői előtt a nép terra incognita, akkor elhibázza célját. A ki nem közölök való, az képtelen lesz állani közéljük, azelőtt sokszor a legegyszerűbb kivánság is a legérthetlenebb problema lesz. Nem sokoldalu berendezést, nem bürokrata szellemet kell a népirodákba vinni, hanem a népet megértő s azzal érző lelket, mert akkor az ő támogatása valóban nagy segítség lesz a reája

szorulóknak, akik mindig többen lesznek.

Különösen rá fognak szorulni a tanácsra és segítségre a hadiárvák és özvegyek, akiknek ügyét sok jó akarattal, de amellet kellő szigorussággal is kell kezelni. Lesz alkalmunk még a hadigondozó hivatal számos teendőivel tüzetesen foglalkozni, ezuttal csupán egy oldalról akarjuk megvilágítani. Ez az, hogy nagy feladat vár a hadigondozóra a nép erkölcsének a régi helyes irányba való visszatérése dolgában. A háboru az erkölcsi világrenden rontott legtöbbet. Az erkölcsi világ eddig soha nem észlelt dekadenciáját látjuk mindentel. A nők és a gyermekek erkölcsi ijesztő példákat tüntet fel minden vonalon.

A rendőrség és a büntető bíróságok statisztikája megdöbbentő adatokkal szolgál különösen a romlott és züllött gyermekekről, akik csak azért váltak a társadalom rémeivé, fekélyeivé, mert a család fő hadbavonult, az anya, aki még elég szemrevalónak tartja magát, mással foglalkozik. gyermekei nevelését elhanyagolja, mert még élni s élvezni akar.

Az a körülmény, hogy ma alig kap az ember mosónőt, vasalónőt, napszámos asszonyt, azt bizonyítja, hogy a hadisegélyes asszonyok nem tartják szükségesnek a munkát, arra nincsenek rászorulva, mert a hadisegély mellett még más jövedelmi forrást is ismernek.

A háboru végével megszűnik a hadisegély. A jövedelem még fog csappanni. Az életviszonyokban átalakulások várhatók. Most lép tehát előtérbe a hadigondozó népirodák feladata. Kellő tanáccsal, felvilágosítással, atyai intéssel, segítséggel szolgálni azoknak, akik az élet sorából ki akarnak emelkedni s visszatérni az erkölcsi rend, az Isten országába. Különös gondot kell fordítani a hadigondozónak a hadiárva gyermekekre, mert ezek sokszor önhibájukon kívül jutottak a züllés útjára. Ezek számára kell megfelelő életpályákat, foglalkozási ágakat keresni, hogy őket a társadalom és a haza, de főképen önmaguk számára megmentse. El kellene e célból rendelni, hogy a büntető bíróságok a náluk feljelentett fiatalok hadiárva neveit a népirodával haladéktalanul közöljék s ez hivatalból legyen köteles érdek-

lődni a fiatalok további életviszonyairól.

A rokkantak segítésén kívül tehát ezek ügyének gondosa volna a hadigondozó egyik nagyfontosságú feladata, amelynek teljesítésében a társadalom minden tényezője örömmel és készséggel sietne segítségére.

Felhívás Bars megye nevelőmunkásaihoz.

— (Kisdedővönök, tanítók [-nők] és tanárok) —

A háboru szörnyű válságba taszította a magyar tisztviselőosztályt. A társadalmi lét vagy nemlét kínzó kérdései komoran meredeznek elénk.

A magyar tisztviselőosztálynak nagy nemzeti válságában végzetes veszedelemmel fenyegeti nemzetünket a magyar tanítórendnek, a nemzeti nevelés- és oktatásügy munkásainak válsága, mert ez nemcsak a magyar tanítók, tanárok és nevelők egyéni és családi nyomorát s válságát jelenti, hanem a magyar iskoláét is; nemzeti megújodásunknak legelevenebb s legéltetőbb forrását is.

Útött az orvoslásnak s a mentésnek legutolsó órája. . . Kormányzó férfiaknak kezére járunk a mentésben és orvoslásban, ha a szervezkedés erejével, országos mozgalom indításával nemzeti közvéleményt és közhangulatot teremtünk s hatalmas társadalmi szervezetet létesítünk anyagi s társadalmi bajainknak s a magyar iskola bajainak orvoslására.

Omoljanak le közöttünk a bennünket eddig ezerfelé tagoló keretek: érezzük magunkat mindnyájan egyként a magyar nemzeti köznevelés munkásainak! Rend-, rang-, felekezeti és nemi különbség nélkül álljunk össze anyagi és társadalmi jobblétünk megteremtésére s a magyar iskola megmentésére.

Az egész országban megindult a magyar köznevelés munkásainak országos szervezkedése. Miskolcon már az országos követség is megalakult sokezer kisdedővő-, tanító- és tanártársunk csatlakozásával. A legtöbb megyében már a városi helyi szervezeteken kívül a megyei szervezet is megalakult. Ebből az országos, nemcsak a magyar tanítórend jobblétére nézve, hanem a magyar művelődési politikára nézve is történelmi fontosságú mozgalomból Bars megyének is ki kell vennie a részét.

Bars megye nevelőmunkásai! Pályatársaink! Megyénk városaiban, ahol több iskolafaj képviselve van, haladéktalanul alakítsátok meg önálló helyi szervezeteket s lép-jetek érintkezésbe velünk, a lévai helyi szövetséggel! Az egyes falvak kisdedővői, tanítói (-női), ti pedig jelentkeztek tagul a lévai szövetségé! Október végén az országos szövetség országos kongresszust tart. Szeretnők, ha ezen már a magyar köznevelés munkásai bars megyei szövetségének képviselői is kellő számban szerepelnének!

Pályatársaink! Értsétek meg szavunkat, mely egyszermind a kornak keményen követelő szava! Ne féljete a mozgalomban való részvételtől: nincs közünk a szocialistákhoz, sem a szabadkőművesekhez, sem egyes politikai párthoz, vagy felekezethez: a magyar tanítórend pártját, társadalmi szervezetét akarjuk megteremteni a magunk anyagi és társadalmi jobbléte végett s a nemzeti művelődésügy javára!

Minden írásbeli megkeresés *A magyar köznevelés munkásainak levelei szövetsége, Léva* (Áll. tanítóképző) címre küldendő. Fölvilágosítást készséggel adunk.

A levei szövetség megbizásából:

Fekete József,
titkár.

Ringler bácsi.

Írta: *Karafiáth Máriusz dr.*

Diákkoromban egy kis garammenti faluban, felhőkbe kapaszkodó erdős hegyek alján, vakációztam. Mintha ma is láttnám a falu szélén a kedves erdőgondnoki lakot, éreszig felfutó, lombos, sohsem termő öreg szőlőtökeivel. Előtte völgybe lejtő enyhe parton volt a kert, ribiszkébokraival, szilváifáival. Odébb, az országotig lenyúló kaszáló. Buja fűjét sok ezer kék harangvirág, margaréta, vadköményvirág, illatos zsálya és ezerjófű tarkította. A virágok körül, mintha most is hallanám, serényen zsongtak-bongtak a méhek. És andalító táncukat lejtették körülöttük a tarkán csillogó pillék és az odátvedő smaragdfényű szitakötők.

Itt szerettem a puha gyöpon a szilvafák árnyékában heverészní. El-elmerengtem a méhek döngécselésén, a tücsökök ciripelésén s a lepkék tündértáncán. Elnéztem hosszasan a Garam csillogó folyását, amint az a parti fűzek és égerfák fényesen rezgő lombja mögött hol elbujva, hol kibukkanva, tovább hömpölyög a tulsó, alacsony, csalis dombor mentén, amely mögött messze távolból idekélkül az ormótlan Vektor pupos gerince.

A Garamon-túlról a kis Farkasfalva mosolygott reám. Közepén az ősi Battik kastély. Alább a Garam partján évszázados hársak lombja közül ide lehértelt egy másik — négy sarkán tornyos — régi kastély. Itt lakott akkortájt egy örökké vig, ha nem csibukozó, hát fityűrésző öreg ur, a jó Ringler bácsi. Mint nyugdíjas kincstári főerdész, mozgalmos, sokat hányt-vetett, de azért mégis mindig „patyolat” élete hajótöréséből ide menekült. Elpusztíthatatlan jókedvével, nagy vadász szenvedélyével, öreg életpárjával s — amint maga szokta volt mókásan mondani — még néhány „más nélkülözhetetlen öreg butorral” itt huzta meg magát.

Mást nem mentett meg a hajótörésből. Sűrű, bozontos, ősz szemöldöke alól azért még most is ifjan villogott sötétkek, pajkos szemének tüze. Fehér bajuszt azért még most is kackiásan pödörte vasvillásra. Mert még most is annak a nótának a szavai irányították az életét, hogy:

Félre innen bubánat,
Kancsót dobok utánad!

Most is látom a jó öreg, amint piros szegélyű pongyolában — slávrokban — piros fezzel fején és papucsban, valami régi selmeci diákdallamot fityűrészve kilép a bolhajtásos tornáca egy mogorva vén és egy bolondos kölyöktaeszkó kíséretében. Oda fityűnt egyet a kalitkában feszenegő Mátyás madárnak, aztán nevető szemmel fürkészi a tiszta nyári égboltot, majd tréfásan ingerkedik a mezőre siető tót menyecskekkel. Aztán rágyújt a csibukjára, vállára veti a horgászó szerszámot és amugy papucsban elcsatangol az árnyas, mormogó Garam-parton. Valami jónak kinálkozó, öblös helyet keres, ahol a víz árja meglassudik és eredményes horgászati kínálatok. Az istenadta világon semmi dolga nem volt s ha nem zavarhatta a nyulat, foglyot, — már pedig azt itt nem zavarhatta, mert azt ezen a vidéken hírből is alig ismerték — hát zavarta a halat, a rákot és boldog volt.

Mikor ismét egyszer ott vakációztam a szép Garam völgyében, Ringler bácsinak már csak hült helyét találtam. Nyugtalan természetű — mert biz az öreg ur nem volt félszék ülé — na meg az anyagiak is kizavarták farkasfalvi pihenőjéből. Lakása ugyan ingyen volt az üres régi kastélyban a Battik sógor jószágából s ugyanabból telt a konyhára s a csibukba való is, de a pénz, az az átkozott pénz! Teljes világeletemben ez volt az a felhő, mely néha-néha vést jóslón vonult fel a Ringler bácsi lelki világának különben mindig verőfényes égboltján.

Hja a pénz, az az átkozott pénz! Enélkül persze nem lehetett vasárnap Szliácsen feketekávézni s a Lajos Tóni nótáin elgyönyörködni, avagy hétköznap Besztercebányán a Bisztricsán bora vagy a Cílka pilze nije mellett vig kompániában eladomáztatni! A bácsinak ritkán volt pénze, csak ha a nyugdíját fölvette. De akkor aztán megint mindjárt nem volt, s ha nem volt, soká nem volt. Amit valamikor régen, világcsudájára félre tett, azon a kevés pénzmagon már régen tuladott, egyik elsejéttől a rákövetkező koploskodni pedig nagyon unalmas volt. El vállalta tehát Dobronya község erdeinek a rendezését, ami néhány esztendőre valahogyan biztosította a megélhetését.

Innen-onnan talán negyven éve már, hogy megint ott vakációzván, egy szép nap felcélhelődünk két bricskara tizenketten: a nagybátyám, Radvánszky Andor és Battik Ármin, — ez az elválaszthatatlan három vadászcimbor — továbbá jó magam, no meg a Battik Ármin, nyolc, szemén-szedett kopója. Így csörtöttünk vígan Dobronyára, Ringler bácsihoz vadászni.

Az öregek őszinte örömmel és bőszes uzsonnával fogadtak, aztán pedig nekiindultunk a hegyeknek, hogy meg teljes besötétedés előtt elérhessük a, vagy másfél órányira eső vadászkalibát a bércezes erdőben. Ott a lombos mohából vetett, jó puha nyugvóhelyen nemsokára mélyen elaludtunk. Másnap a bácsi már hajnal előtt riadót fűjt és, miután szalonnás reggelivel jóllakatott, vitt minket föl a hegyekre, a még sötét, néma bükkösön keresztül.

Félorai kapaszkodás után keskeny, sötét völgyecskebe ereszkedtünk alá, faról fába fogózkodva a meredek, görgeteges lejtőn.

A völgy mélyén sűrű gyertyánfák sötétjében kis patak bukácsolt az utját álló, mohos kőomladék között. Itt állított föl az öreg ur egy tekintélyes törzsű bükkfa mellé. S miatti hamiskásan odakacsintott a többieknek, azzal biztatott:

— No, öcsém, jól vigyázzon ám, mert a baknak itt van a váltása. Ez a legjobb hely, az alispán is itt lőtt tavaly egy remek bakot. Aztán még vaddisznó is kerülhet ám! Azzal magamra hagytak.

Az erős hegymászás megizzasztott, jól esett hátteleinte a hűvösön pihenni. De hova-tovább dideregni kezdtem ebben a nyirkos félhomályban, amelyben a napsugár soha be nem téved. Fáztam. A mozdulatlan állás szinte megdermesztett. Hozzá még ez a néma csend! Még a madárszót sem lehetett hallani. Csak a kis patak csobogott mellettem untató, méla egyhangúsággal. Még bogár sem zörgött a száraz tavalyi haraszt. Már a fogam is vacogott a hidegtől, mikor odébb, ahol mint-egy harminc lépésnyire tőlem egy kis tisztás nyílik, a jó öreg nap a hegyhát mögül bekandikált a kis völgybe és ragyogó szívárványszínekben csillogtatta meg egy kis darabon a fűszálakon réngő millió harmatessepet.

Álljon ellen, aki bir! én bizony ott hagytam az öreg bükkfámot és a naposra siettem sütkérezni. Csakhamar egy kis rözsetűz lobogott mellettem, melynek melege a napsugárával együtt egykettőre keringésbe hozta félig dermedt tagjaim pangó vérét és azzal a fölényes önelégültséggel töltött el, amelyet az a büszke tudat keltett bennem, hogy engem ugyan nem csapott be az öreg, mert tuljártam az eszén.

Amint így morfondirozok magamban, egyszer csak kúrtszó-üti meg a fületem. Valahol messze, a tulsó hegyoldalban megindult a hajítás. Rövid pár percre már az egész kopóalka eszeveszett csaholása reszkeltette meg a visszhangzó erdőt. A madár-

kák ijedten rebbentek föl nyugvóhelyükről. A szajkó s a harkály rikácsolva röpdösött szerte-szerte. Lomha baglyok suhogva menekültek fáról-fára. Itt-ott egy megriadt nyul iramodott eszeveszetten föl a hegynek. Az egész erdő örületes kavardásban volt és a pokoli hajsza, a dühös csaholás egyre közelebb s közelebb jött felém.

Puskámhoz kapok s egész testemben izgalomtól reszketve visszafojtott lélekzettel fordulok arrafelé, ahonnan a vad hajsza, látszólag felém irányulva már-már alig száz lépésnyire lehet tőlem.

Mintha gyökeret vert volna a lábam. Hogy a vadat áruló mozdulattal másfél ne riasszam, csak derekammal fordulok arra, amerre a vezérkopó csaholása hallatszott. Egy pillanatra látom is a hatalmas szép őzbakot, amint az épen az én derék bükkfám-nál, merész szökéssel átveti magát a patakon s aztán a sűrű, fiatal gyertyánosban hirtelen eltűnik. Archoz kapom a puskám, de az csütörtököt mond! Sajnos — elfelejtettem a kakast fölhuzni. Kocapuskással megesis az ilyen tréfa s én akkor még az voltam.

A bakot üldöző kopók messze csaholtak, mikor meglepetéséből fölocsudtam. Aztán mind messzebb tévedt a csaholás, mindjobban elhalkult, míg végkép elveszett és az erdő ismét csöndes lett.

Közben a nap magasabba szállt, az erdő ébredezett. A madarak hálazsolozsmákat énekeltek az örögi hajsza elmúltán. A mohában, a haraszt alatt, a fű között újra megindult az erdő élete. Már nem unatkoztam, nem fáztam. Végre, úgy kilenc óra felé, újra megszólalt a kúrtszó s a társaság lassacskán összeverődött az elhagyott les helyemnél, ahol még jó ideig vártuk a kopók megtérését.

És kezdődött a megbeszélés, a hogyan volt, mint volt, miért volt?

— Pedig csak erre valamire kellett jönnie, — mondja az öreg. Nem értem, hogyan eshetett, hogy puskacsó elé nem került?

— Hát biz az erre jött is. Épen itt szökött által a patakon, ahová urambátyám engem állított.

— Hát akkor miért nem lőtt, maga szerencsétlen? — pattant föl nagy mérgesen az öreg.

Hogy bizony löttem volna, ha a kakas föl lett volna huzva, azt nem mertem kikotyntani. Nagy szégyen az, ha ilyesmin mulik a lövés. Elmondtam hát, hogy miért hagytam ott a helyemet s hogy amonnanról a vágató bakot, kit csak egy pillanatig láthattam, nem lehetett jól célba venni, mert stb. stb.

Az öreg ur morgott valamit, villogó szemével megvetően tekintett reám, aztán nagyot sóhajva, lemondóan mondta: „Nohát akkor szervusz vadász! Gyerünk haza!” Az egész uton se nem fityűrészelt, se nem csibukozott. Aunyra bántotta és kedvét szegte az esetem.

A kalibában megebédeltünk. Aztán megkezdődött a kvaterkázás, ami szóra fakasztotta az öreget is. De az őzbak esetével se hogyan sem birt kibékülni. Félüllel hallottam, amint hol az egyik, hol a másik cimborájának odasugta: „Hja! Disznója van az ilyen mamlaszak! Minden vad neki fut, vagy „Az ilyen csacsi nem tudja a szerencsét kihasználni”. „Na, ha ez majd a páciensei dolgát is így puskázza el, akkor gratulállok neki, de azoknak is!” s több eflét. Akármilyen vidám adomást mondtak is el, akármilyen régi selmeci nótára gyujtotunk is rá, az öreg duzzogott, megvetően rám-rám sunyított és csak rá-rátért az én szerencsétlen esetemre az őzbakkal.

Már kezdtem unni a dolgot. Nem jól éreztem magamat. Nem tudtam, mit akar az öreg velem. A helyzet feszélyezett. Utóvégre, még ha korára nézve apám is lehetett volna, mégis csak „egyetem polgár” voltam, aki tavaly Boszniát is végig csinálta, hát mit packáz velem! Vendége vagyok, mint a többi, legyen hát hozzám is tisztelegestudó, mint a többihez.

Ilyesfélét mondogattam Lajos bátyámnak, aki csak túrtöztetett és csittított. Az öreg azonban megneszelt valamit ebből a szóváltásból. Észrevehetően hegyezte a fülét

közbe-közbe köszörülte a torkát, mintha nekidurálná magát valaminek S a valami nagyon furhatta az oldalát. Egyszer csak egy hirtelen mozdulattal felém nyújtja a poharát és különös mosollyal megszólal:

— Én volnék az öregebb, joggal mondhatom hát magának: „huncut az ur!”

Az ilyen megkínálás öreg urtól akkoriban még megdöbbentettségbe ment s az olyan huszéves legényke, mint amilyen akkor én voltam, abban a világban még nagyba vette azt. Nem lehetett tehát, de nem is lett volna szabad, visszaautasítanom, koccintottam hát az öreggel, aki tetejébe jó nedves, borizú csókkal meg is pecsételte a friss sütésű pajtasságot.

— Nohát — szólalt meg aztán még egyszer, de már látható lelki megkönnyebbüléssel — most már te sem veheted zokon tőlem, öcsém, nekem is könnyebben esik, ha aperte megmondhatom: *te számár!* más-kor maradj a standodon!

Különfélék.

— Zárva maradnak az iskolák.

A spanyol betegség állandó terjedésére való tekintettel, Barsvármegye alispánja városunk tisztí orvosának véleménye alapján a tanítási szünetet a város összes iskoláiban *október hó 25-ig* bezárólag meghosszabbította.

— **A vidéki árvizsgáló bizottságok** elnökeit már régebben kinevezték, azonban a bizottságok még alig kezdtek meg működésüket. A kereskedelmi miniszter most intézkedett, hogy a vidéki árvizsgáló bizottságok elnökei és a vármegyék alispánjai mielőbb értekezletre hívassanak Budapestre, ahol a vidéken megindítandó akció egységességét megbeszélnek.

— **Gyász hírek.** A förtelmes spanyol nátha országszerte rémségesen fokozódik és pusztít. Az elmúlt héten Léván nem mult le nap egy — két temetés nélkül. A következő sorokban közölt halálesetek is többnyire ennek a veszedelmes betegségnek következményei. *Keller László* nyug főerdőmester és neje: *Czirák Malvin* fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy áldott lelkű jó gyermekük: *Elvira*, férjezett *Szitáry Béláné*, akinek férje a lévai uradalomnak is intőzője volt, jobblétre szenderült. A kedves és fiatal urasszonynak földi maradványait nagy részvét mellett e hó 7-én a síssói róm kath. temetőben helyezték örök nyugalomra. Halála nemcsak családját és rokonokat ejtette mély gyászba, de ismerősei körében Léván is őszinte fájdalmat keltett — Budapestről kaptuk a szomorú hírt, hogy *Kerny Géza*, rendőrtanácsos, a toloncház vezetője, aki Léván született s itt végezte az iskolákat, néhány nap előtt spanyol náthában megbetegedvén, e hó 8-án reggel, 46 éves korában meghalt. Kerny hatalmas termetű ember volt; a tüntetéseknel mindig őt vezényelték ki. A fővárosi rendőrség egyik igen kiváló és buzgó tisztviselőjét veszítette el a boldogultban, akit családjával együtt lévai ismerősei is őszintén gyászolnak. — Nagy fájdalom érte *Lengyel György* polgártársunkat; ennek a legszebb reményekre jogosított *Sándor* nevű fia, ág. h. ev. teológus, e hó 7-én, 23 éves korában övének mélyes bánatára, hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése széleskörű részvét mellett e hó 9-én, d. u. 3 órakor volt. — *Iványi András* köztisztviselőben álló polgártársunkat is mélyen lesújtotta *András* fiának 42 éves korában e hó 6-án bekövetkezett halála. A megboldogult 1915. év november hónapjában vonult a harctérre, ahol mint tizedes két és fél évet töltött. Azután a királyhídi konzervgyárba osztották be, mint hentest Királyhídi hastífuszba esett; szept. 10-én jött Lévára s itt négy heti szenvedés után elhunyt. Hült tetemeit katonai kísérettel, és nagy részvéttel e hó 8-án d. u. 3 órakor a róm kath. temetőben helyezték el. — Nyugodjanak békében!

— **Felmentés és athelyezés.** *Pazár Zoltán* századosnak, a tanítóképző intézet tanárának felmentése folytán a V. K. M. *Fogassy* Ödön tanárt a munkácsi áll. tanítóképző-intézetbe helyezte át.

— **A Lévai Tisztviselők Egyesületének** elnöksége ezúton is értesíti tagjait, hogy Barsvármegye alispánja által kiutalt rum beszerzésére jogosító utalványokat *Farkas Dénes* egyesületi pénztárnoknál 20 fill. lefizetése ellenében e hó 20-ig átvehetik.

— **A József kir. herceg Szanatórium Egyesület** fővédnökje *Augusztia* főhercegnő ő cs. és kir. fensége *Rudnyánszky Olga*, jótékonyági intézményeink közismert munkás tagjának a tüdővész elleni küzdelem terén kifejtett eredményes tevékenységének elismerésül a nevével elnevezett Augusztia arany emlékérem adományozta. Az emlékérem kék-fehér szalagon függő ovális kis arany pajzs, mely felső lapján domborműben a József kir. herceg Szanatórium Egyesület czimerét; kgyöt fogtatógó Herkulesz alakját mutatja, körülötte J. K. H. Sz. E. — Rudnyánszky Olga, hátlapján pedig „Ez érem kísérelje utján” felirással. Gratulálunk!

— **Katonai kitüntetés.** A király *Turczér Béla* t. főhadnagyot a vitézségi érem szalagján a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

— **Kálvária-járás a cipőig.** A közönség köréből hangos elégedetlenséget hallunk a cipőbeszerzés körül. A cipőjegyekért halatlanul sokat kell ácsorogni. Egy szegény asszony annak ellenére, hogy két hétig mindennap járt a városházára, nem tudott cipőjegyet kapni. Akik pedig nagy nehezen kapnak cipőjegyet, azok a cipőüzletben részrehajlást tapasztalnak. Amíg ugyanis egyesek nem kapnak cipőt, mert állítólag nincsen, addig mások ugyanabban az időben, ugyanabban az üzletben kapnak cipőt. Felhívjuk a város hatóságának figyelmét ezekre, a városi lakosságot ingerlő állapotokra, s várunk gondoskodást egyrészt arról, hogy a városi lakosság ne vonassék el olyan sok idő ilyen haszontalan ácsorgásra, másrészt várunk intézkedést abban az irányban, hogy a cipőkereskedők részrehajlás nélkül — tehát mindenkinek — szolgáltatásuk ki a rendelkezésre álló cipőket.

— **Télen nem fogják futeni a vonatokat.** A Máv. igazgatósága értesíti az utazó közönséget, hogy a fennálló általános anyaghiányra való tekintettel a legközelebbi téli időszakban a vonatok fűtése a legnagyobb mértékben korlátozva lesz s azért szükséges az utazásokat a legszűkebb mértékre korlátozni s ha valamely utazás egyáltalán nem hagyható el, akkor gondoskodják mindenki saját jól felfogott érdekében a hideg ellen megvédő bundáról, lábzsákról stb-ről.

— **Pénzüntézetek figyelmébe.** A pénzüntézet tisztviselőinek a katonai, illetve népfelkelői szolgálat alól való felmentése nagyrészt folyó évi november hó és december hónapok végével lejárván, a munkatörődés elkerülése céljából a kereskedelmi és iparkamara felhívja a kerületébe tartozó pénzüntézeteket, hogy a felmentések meghosszabbítására irányuló kérelmeket oly időben nyújtsák be a kamarához, hogy azok legkésőbb folyó évi október hó végéig a pénzügyminiszterhez felterjeszhetők legyenek.

— **A 49 éves népfelkelők beosztása.** A honvédelmi miniszter kibocsátott rendelete értelmében az 1869. évfolyambeli legénységet a hadüzemekben levők kivételével, pótlás nélkül a segédszolgálatos pót századhoz vonultatják be, ahol az illetők a már elrendelt kirendelések után a még rendelkezésre álló mezőgazdasági munkára számbajövő legénységgel együtt egy-egy altiszt és husz-husz főből álló munkásosztághoz kerülnek beosztásra. A szabadságolások a munkásosztágok lehető legnagyobb számában va ó felállításáig korlátozzák.

— **Szabad-é árpakását készíteni?** A közlelmezési miniszter megengedte, hogy a gazdák saját szükségletük fedezésére visszatartott árpájukat árpakására dolgozhasák fel.

— **Beszüntették a katonák holttestének a hazaszállítását.** A hadügyminiszter utasította az illetékes katonai hivatalokat, hogy a kérényekre, amelyek a csataterén, vagy kórházakban elhunyt kato-

nák hazaszállítására vonatkoznak, ezúton elutasító választ adjanak. A rendeletet a minisztérium azzal indokolja, hogy az utakra most a katonaság harc képességének fenntartása, a hadsereg és a lakosság éljelmezése és a gazdasági üzemek biztosítása végett oly rendkívül nagy mértékben szükség van, hogy azok még olyan méltánylandó célokra sem vehetők egy ideig igénybe.

— **Mit keresett Amerika a háboruban?** Az Egyesült Államokból 1914. augusztus hó 1-től 1918 július hó végéig 1 518,464,691 dollár értékben szállítottak ágyukat, puskákat, löszert, dinamitot és egyéb hadianyagot. — Ki tudná megmondani, hogy mennyi könny fakadt ezen széduletes összeg nyomán?

— **A cukor kérdéséről.** A közlelmezési miniszter több ízben tapasztalta, hogy a lakosság cukorral való ellátása főként a vasuti szállítási nehézségek és a kiutalt cukor árának a hatóságok részéről való késedelmes bejzeteése miatt nem történik a kellő rendszerességgel. Ezért felkérte a miniszter az alispánokat, hogy a törvényhatóságuk részére a jövőben kiutalandó cukorkontingens árának mindenkor haladéktalan befizetéséről gondoskodjanak. Oly esetekben pedig, amikor a cukor beszállítását a vasuti szállítási nehézségek akadályozzák, az illetékes M. Á. V. üzletvezetőségnel a szükséges vasuti kocsk szállítását saját hatáskörükbe való szorgalmazás útján eszközözzék ki.

— **Ötkoronás papírpénz.** Az Osztrák-Magyar Bank a fizető eszközök forgalmában észlelhető nehézségek könnyebb elhárítása végett legközelebb 5 koronás papírpénzt fog kibocsátani. Az új papírpénz nyomdai előállítására vonatkozó technikai intézkedéseket már megtették.

— **Az áruuzsora ellen.** A kereskedelmi miniszter újabban az áruuzsora megélézése érdekében valamennyi törvényhatósági árvizsgáló bizottsághoz leiratot intézett, amelyben többek közt hangsúlyozza, hogy az áruuzsora letörése végett erős kézzel akar rendet teremteni, mert a tisztos polgári haszon fogalma ma már szinte eltűnt a magyar gazdasági élet köréből. (Amit lépten nyomon sajnos tapasztalunk). Ennélfogva a miniszter felhívja az iparhatóságokat, hogy a legmesszebbmenő figyelemmel kíséreljék ezeket a jelenségeket és kinövéseket, tegyenek meg hatáskörükben minden lehetőt ezeknek korlátozására. A miniszter felhívja az iparhatóságokat, hogy a területükön a gazdasági életet a legéberebb figyelemmel kíséreljék s azok ellen, akik a háborus helyzetel visszaélnék, a drágaság fokozásához hozzájárulnak és maguknak jogtalan hasznot akarnak biztosítani, a fennálló törvényes jogszabályok alkalmazásával kérlelhetetlen szigorúsággal járjanak el.

— **Minden sertés után öt kiló zsirt kell beszolgáltatni.** Az elmúlt télen tudvalevőleg országszerte nagy zavar volt a közönségnek zsírral való ellátása körül. A kormány, hogy ezt a zavart elkerülhesse, új renddel próbálkozik s így reméli, hogy a közönséget az idén margarintól megkíméli. A kormány megbízásából ugyanis az Országos Sertésforgalmi Iroda szerződéseken kötötte le a közfogyasztás számára az ország sertésállományát. Eddig 370 ezer sertést kötöttek le. 150 ezer sertés lekötése pedig a napokban várható. Ezenfelül a kormány nemsokára rendeletet fog kiadni, mely minden sertés hizlalót arra kötelez, hogy a Sertésforgalmi Iroda útján minden sertés után öt kilogramm zsirt vagy öt kilogramm szalonnát szolgáltatson be a közfogyasztás céljára. Ezt a kirótt mennyiséget a községekben a fő-, illetőleg albizományosok szedik össze és azok juttatják el a Sertésforgalmi Irodának.

— **Zúg-kofák.** Felhívjuk a rendőrség figyelmét bizonyos zúg kofákra, akik a környékről különböző élelmiszereket (tej, tejfel, tolas stb.) hoznak a városba, s azokat — dugva — horribilis áron továbbadják. A közönséget kérjük, hogy az ilyen kofákat haladéktalanul jelentsek fel.

— **A kukorica maximális ára.** A kukorica maximális ára e hó végéig a közönséges kukoricánál csöves állapotban 51 K 60 f; morzsoltan 62 K; a faj kukoricánál csövesen 62 K 60 f; morzsoltan pedig 75 K.

— **Bor-rekvirálás.** A földmivelésügyi miniszter 16100 sz. rendelete alapján azok a szőlőbirtokosok, akiknek mustja az 1918. évi szüret alkalmával legalább 100 hl, kötelesek a kiszűrt mustnak 5 százalékát hektoliterenkint 520 K térítés fejében a fegyveres erő céljaira átengedni.

— **A cukor ára.** A kormány által kiadott újabb rendelet szerint egy métermázsas cukor az eddigi 212 korona helyett 292 koronába fog kerülni. A kormány fenntartja magának a jogot, hogy az áremelésből 23 koronát az államkincstár részére biztosítson. A rendelet értelmében a nagykereskedő az alapárakhoz az eddigi 4 korona helyett már 6 koronát, a kiskereskedők pedig kilogrammonként az eddigi 12 fillér helyett 20 fillért adhatnak hozzá, úgy hogy a cukornak kiskereskedői ára kilogrammonként 2 K 40 f helyett körülbelül 3 K 30 f lesz. A rendelet október elsején már életbe lépett.

Jótekonyság.

— *Engel Gyula* lévai nagykereskedő 50 koronát, *Koczab Frigyes* uradalmi intéző 40 koronát, *Simek Ármin* földbirtokos pedig 50 kilogramm uborkát adományozott a József Főherceg Tanítók-Háza intézetének. A jólelkű ajándékért a gondnokság ez uton is hálás köszönetét fejezi ki — A *Stefánia* árvaháznak *Adler Jakab* Léva 50 koronát adományozott. Hálás köszönet.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon jó barátainknak, ismerőseimnek, akik forrón szeretett férjem elhunytá feletti mély fájdalommat részvétükkel enyhítették, ez uton fejezem ki őszinte és hálás köszönetemet.

Léva, 1918. okt. 12

Özvegy Iványi Andrásné.

6836 - 1918. szám.

Hirdetmény.

Közönségem, hogy mindazok, akik a város területén fekvő akár kizárólagos tulajdonukban álló, akár mással közös szőlőjű vagy szőlők természetéből, akár pedig mástól megszerzett természetéből az 1918. évi szüret alkalmával legalább 100 hl. mustot állítanak elő, kötelesek a kiszűrt mustnak seprő nélkül számított 5 % ot kitevő bort a fegyveres erő borral való ellátásának céljára az alábbi rendelkezések értelmében átengedni.

Azt a bormennyiséget, melyet a termelő átengedni köteles, a városi javadalmi hivatal a vonatkozó szemleiv alapján állapította meg.

Az ekként megállapított bormennyiséget már a must kiszűrésének időpontjától kezdve a jelen rendelet alapján igénybevétnél kell tekinteni és a termelő köteles azt abban a pincében, amelybe a szüret alkalmával beraktározták, mindaddig megőrizni és szakszerűen kezelni, míg annak átvétele, vagy esetleg az igénybevétel alól való feloldása iránt a hatóság nem intézkedik.

Az igénybe vett borért 100 literenkint 550 (ötszázötven) korona térítés állapítottatik meg s az a bornak a fegyveres erő részére történt leszállítása után fog kifizettetni.

Ezen térítés mellett bárki, tehát az is, aki a jelen rendelet hatálya alá nem esik, termése 5 százalékát, vagy ennél nagyobb mennyiségű bort, esetleg egész termését is, a fegyveres erő részére való megvételre felajánlhatja. — Eziránt ajánlatok az „Állami közpincék főfelügyelőségéhez” Budafokon nyújthatók be.

Ha a jelen rendelettel igénybe vett 150.000 hlt nem fedeznék, a földmivelésügyi miniszter az igénybevételt fokozatosan mindazokra kiterjeszheti, akik az 1918. évi

szüret alkalmával 100 hlt-nél kevesebb, de legalább 50 hl mustot állítottak elő. — Amennyiben azonban az igénybevett borok mennyisége a szükségletet meghaladná, vagy pedig önkéntes felajánlások útján részben vagy egészben fedezetet nyerne, a földmivelésügyi miniszter az igénybevételre megállapított százalékot megfelelően leszállíthatja és a felesleges mennyiségeket az igénybevétel alól feloldhatja.

Az igénybe vett bormennyiség fejében a termelt must átlagos minőségének megfelelő, seprőről lefejtett bort kell szállítani. Mindazok, akik igazolni tudják, hogy a szüret alkalmával csak elsőrangú fajborokat szűrték, az illetékes szőlőszeti és borászati felügyelőségektől kikérendő írásbeli engedély alapján saját szüretelésű boraik helyett másoktól beszerzett, de legalább 8 1/2 Malligand fokos egészséges bort is szállíthatnak, vagy pedig jogosítva vannak az igénybevétel hektoliterenkint 300 (háromszáz) K-val megváltani és ez esetben kötelesek a megfelelő összeget a kir. adóhivatalnak a földmivelésügyi tárca javára befizetni.

Aki a jelen rendelet értelmében igénybe vett bort akár egészen, vagy részben jogellenesen felhasználja, vagy elidegeníti, megsemmisíti vagy az igénybevétel elől egyéb módon jogellenesen elvonja, az elvont borkészlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítéssel s büntetőjogi felelősséggel tartozik.

Léva, 1918. október 5

Dr. Mocsy,
h polgármester

6899/1918. szám.

Hirdetmény.

Az egész országban járványszerűen fellépett spanyol betegség influenzaszerű megbetegedés.

Enyhébb esetek tünetei: főfájás, szédülés, rekedtség, nátha, mely kellemetlen tünetek néha néhány óra alatt napokra kiterjedő feltűnő bágyadság kíséretében visszajelölnek. — Súlyosabb esetekben teljes jólét közepette hirtelen hidegrázás után magas 39-40 °C-os láz lép fel, a test minden egyes tagjára kiterjedő kínzó fájdalmak kíséretében. Ugy érzi magát a beteg, mintha egy doronggal összeverték volna, innen magyarra fordított spanyol neve, hogy „dorongütés” — Igen gyakori és határozottan rosszindulatú szövődménye a tüdő és mellhártyagyulladás, gennyes középfülgyulladás, a még ismeretlen kórokozó által okozott szivgyengeség, orrvérzés stb.

Tapasztalat szerint a spanyol betegség ott terjed a leggyorsabban ahol az érintkezés az emberek között sűrűbb, tehát ahol zárt helyiségekben nagy embertömegek tartózkodnak együtt, miért is a kávéházakat, vendéglőket, páninka és kávéházakat, társas köröket, mozgászházakat, most ne látogassa, kerülje a tulsufolt vasutakon való utazást

Minden fertőző betegségnek legnagyobb ellensége a tisztaság és így a spanyol betegség ellen is a leghatásosabban úgy védekezhetünk, ha a testünket, ruházatunkat, lakásunkat, azok mellékhelyiségeit a szokottnál fokozottabb mértékben tartjuk tisztán. — Az étkezések előtt mossuk meg kezeinket. — Óvakodjunk minden oly alkalomtól, mely szervezetünk ellenálló képességét csökkenti és így ragályra fogékonyt teszi (meghülés, éjjelezés, tulvás stb.)

Torokfájás, rekedtség, nátha, köhögés, láz jelentkezése esetén hívassunk orvost, mert az elhanyagolt esetek szoktak az igen gyakran végzetes kimenetelű tüdőgyulladással komplikálódni.

Léva, 1918. október 6.

Bódogh Lajos,
polgármester.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése.

1918. évi okt. hó 6.-tól évi okt. hó 12.-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Puksa István Segyivi Ilona	leány	Erzsébet
Preisich Győző Pick M.	leány	Mártha

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Maczák Sándor Marko Ilona	r. kath

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Neumann Dávid	45 éves	Tüdőgyulladás
Kis Lajos	46 "	" "
Kovács Rozália	2 "	" "
Németh Julianna	20 "	" "
Meljanovics Dragolyab	20 "	" "
Ifj. Iványi András	42 éves	Hasihagymáz
Csernai Erzsébet	2 hó	Genyvértűség
Lengyel Sándor	22 "	Béltuberkulózis
Id. Bálint Sándor	50 "	Szivizom elfaj
Stadler Ferencz	60 "	Tüdőlob
Gresko Antal	59 "	Tüdőtágulás
Béres Pál	4 "	Tüdőlob
özv. Szuhai Mátyásné	101 "	Aggaszály
Béres László	13 "	Tüdőgyulladás

Vendéglő eladás.

Garamszentkereszt állomásához közel Garamladomér határában levő vendégfogadó, melyhez gyümölcsös-kert, konyhakert és hozzávaló melléképületek tartoznak, eladó.

Balazsovics Ágoston, Garamladomér.

Spanyol betegség

csak úgy kerülhető el, ha az udvaron csatornája és gödrei körül **CARBOLINT** használ. Kapható egyedül **Pick Endre** illat és vegyszer üzletében **Léva** Petőfi utca.

Benzin-beszerzés.

Van szerencsénk a gazdaközöniséget értesíteni, hogy a Barsmegeyi Gazdasági Egyesület egy benzinraktárt létesített és kérjük az érdekelteket, akiknek benzinre szükségük van, a Gazdasági Egyesület Áruosztályához fordulni sziveskedjenek, hogy a szükséges nyomtatványokat megküldhessük, 300 métermázsas benzin már utban van.

Gazdasági Egyesület
Áruosztálya.

MA moziba
megyünk.